

Meistarklase

«Skolēnu ZPD rakstīšana kā atbalsts mācībām vidusskolā»

Rīgas Valsts klasiskās ģimnāzijas

latviešu valodas un literatūras skolotāja **Iveta Jaunupe**

2022.gada 28.novembris

2022.gada 5. un 12.decembris

Nodarbības plāns

1. Jautājuma aktualizēšana «Kāpēc skolēnam pamatskolā būtu jāraksta ZPD?» (mentimeter.com aptauja);
2. Mūsu pieredzes stāsts (rezultāti, ceļš uz rezultātiem, plānošana un SR);
3. Darbs grupās – diskusija «Kādas ZPD tēmas būtu interesantas un piemērotas pamatskolas skolēniem? Kā jūs ieinteresētu skolēnu un rosinātu viņā pētīšanas prieku?»;
4. Diskusijas rezultātu apspriešana;
5. Video intervija ar skolēniem – darbu rakstītājiem.
6. Iepazīšanās ar vērtēšanas kritērijiem (recenzijas);
7. Iepazīšanās ar resursiem un ZPD paraugiem.
8. Citi jautājumi.

Kāpēc skolēnam pamatskolā būtu jāraksta ZPD?
(kods: 36956150 www.menti.com)

<https://www.mentimeter.com/app/presentation/al5gvzn3ojp19m1aavcm9sr85r9emhy2/qkpqzuuxwnip>

Divu gadu darba rezultāts (2019 – 2021)

1. vieta Rīgas vispārējās izglītības iestāžu 7. – 9. klašu skolēnu zinātniskās pētniecības darbu konferences **Valodu un literatūras mācību satura jomā 2021. gada 20.aprīlī**

ZPD nosaukums

“Latviešu un Madagaskaras (malgašu) pasaku salīdzinājums”

Darba autores Diāna un Anastasija - 8. klases skolnieces

Divu gadu darba rezultāts (2020 – 2022)

Divas 3. vietas Rīgas vispārējās izglītības iestāžu 7. – 9. klašu skolēnu zinātniskās pētniecības darbu konferences **Valodu un literatūras mācību satura jomā** 2022. gada 28. aprīlī

- 1) **«Latvijas Kultūras kanona 100. vērtība - latviešu rokgrupas "Jumprava" dziesmu teksti»**
- 2) **«Ļaunās būtnes latviešu un japāņu folklorā un mitoloģijā»**

Darbu autores Anna Marija un Daniella – 9. klases skolnieces

ZPD aizstāvēšana MT platformā 20.04.21.

Darbības posmi	Sasniedzamais rezultāts
1. Skolēnu iepazīstināšana ar PP darbu tēmām (20.09.2019.) - klātienē	Skolēns izprot darba veidu, izvēlas viņam interesantu zinātnes jomu un pierakstās pie darba vadītāja
2. Tēmu izvēle, precizēšana, iepazīšanās ar informācijas avotiem (08.10.2019.) - klātienē	Skolēns izvēlas vai pats piedāvā interesantu tēmu, meklē un atrod IA, konsultējas ar darba vadītāju
3. Teorētiskās daļas rakstīšana (14.01.20.) - klātienē	Skolēns noformē PPD teorētisko daļu, izraksta vairāku autoru atziņas, formulē un veido secinājumus
4. Darbs ar praktisko daļu – pasaku tekstu analīze - salīdzināšana (26.02.20.) - klātienē	Atrod kopīgās un atšķirīgās iezīmes pasakās, grupē, analizē un sintezē, izdara secinājumus
5. Lasīto pasaku vizualizācija maketu veidā un prezentēšana (25.03.20.) – attālināti «Discord» platformā	Veido maketu atbilstoši pasaku tēmai un stāsta par to, atbild uz jautājumiem, uzdod jautājumus, izvirza perspektīvas uzdevumus
6. PP darba iesūtīšana un aizstāvēšana (28.04.20.) – attālināti «Discord» platformā	Prezentē PP , atbild uz jautājumiem, uzdod jautājumus, sniedz AS, izmanto PPP
7. Publikācija par pētnieciskā projekta darba gaitu un rezultātiem skolas mājas lapā (labākie)	Reflektē par PP darbu raksveidā (pēc noteikta parauga)

Sagatavoti aizstāvēšanai trīs pētnieciskie projekti

- “Latviešu un malgašu pasakās attēlotā flora”;
- “Latviešu un malgašu pasakās attēlotā fauna”;
- “Latviešu un malgašu pasaku varoņu spējas un brīnumi”

leguvumi 7.klasē

- Skolotājs ir atbalstītājs, skolēnam ir rīcības brīvība;
- Skolotājs rada problēmsituāciju, kura ir jāizpēta; skolēns ir pētnieks;
- Skolotājs ļauj kļūdīties; skolēns nebaidās kļūdīties, domā, izmēģina;
- Starp skolotāju un skolēnu noris komunikācija latviešu valodā, veidojas abpusēja uzticēšanās;
- Darba procesa dalījums posmos un tūlītēja atgriezeniskā saite nodrošina intereses noturību un attīsta pašvadītas mācīšanās prasmi;
- Skolēnam rodas izpratne par teorijas saistību ar praksi;
- Pilnveidojas skolēna digitālā pratība.

Kas neizdevās 7. klasē

- Laika plānošana (neprasme sadalīt darbu proporcionāli);
- Problēmas ar zinātniskās literatūras atrašanu un tekstu izpratni;
- “Lielummānija” (ko es gribu un ko es varu);
- Pareizrakstības kļūdas latviešu valodā;
- Nespēja nošķirt svarīgo informāciju no nesvarīgās;
- Nespēja transformēt tekstu (saviem vārdiem);
- Attālināto mācību ietekme (norobežošanās no atbildības).

Zinātniskās pētniecības darbs 8. klasē

- Visas trīs “mazās” tēmas tiek apvienotas vienā lielā tēmā;
- No 3 skolēniem paliek divi skolēni, kas ir ieinteresēti turpināt pētniecisko darbību;
- Tiek pievērsta uzmanība laika plānojumam;
- Noris iepazīšanās ar ZPD struktūru, mērķi, uzdevumiem, hipotēzi vai pētāmo jautājumu;
- Darbs tiek sadalīts nosacīti **4 posmos** – zinātniskās literatūras pētīšana jeb apskats, pasaku tekstu analīze un secinājumu izveide, tehniskais noformējums un aizstāvēšanas prezentācijas sagatavošana.

Darbības posmi (mēnesis)	Sasniedzamie rezultāti
1. Vasara + septembris – zinātniskās literatūras apskata veidošana, 2 – 3 avotu izpēte	Izpētīti papildus 2 – 3 zinātniskās literatūras avoti, izveidots konspekts (tēzes, secinājumi)
2. Novembris. ZPD teorētiskās daļas rakstīšana.	Teorētiskās daļas melnraksts. Pēc darba vadītāja ieteikumiem raksta tīrrakstu.
3. Decembris. Balstoties PP darba praktiskās daļas materiālā, veic padziļinātu pasaku izpēti atbilstoši darba tēmai.	Pētījuma praktiskā daļa ir papildināta faktiem un nozīmīgām detaļām.
4. Janvāris – februāris – tiek turpināts darbs pie praktiskās daļas.	Darba vadītājam ir iesniegts praktiskās daļas melnraksts. Pēc darba vadītāja ieteikumiem tiek rakstīts tīrraksts.
5. Marts. Līdz 20. – 23. martam darbs tiek tehniski pareizi noformēts un iesūtīts konferences vietnē.	Skolēns ir noformējis ZPD atbilstoši prasībām. Tiek gaidīta recenzija.

Darbības posmi (mēnesis)

Sasniedzamais rezultāts

Aprīļa sākums. Tiek saņemta recenzija (darbs tiek/ netiek izvirzīts aizstāvēšanai, precizējoši jautājumi). Skolēns veido prezentāciju un gatavo aizstāvēšanas runu.

Skolēns gatavojas darba aizstāvēšanai, veido kritērijiem atbilstošu prezentāciju, «pieslīpē» prezentācijas runu.

Aprīļa beigas. Dalība skolēnu ZPD konferencē.

Brīnišķīga pieredze latviešu valodas praktizēšanā un redzesloka paplašināšanā, pieredze darba rakstīšanā, kas noderēs vidusskolā.

Zinātniskās pētniecības darbs 8. klasē

- Akcenti tiek likti uz :
- svarīgās/nesvarīgās informācijas nošķiršanu;
- prasmi izteikt/ uzrakstīt domu/ atziņu/ secinājumu saviem vārdiem;
- Prasmi sadarboties (skolotāji – skolēni);
- Prasmi radīt jaunu “produktu” (ZPD ir novitāte);
- Prasmi analizēt un novērtēt atrasto informāciju;
- Aktīvu līdzdalību jaunrades procesā un atbildību par rezultātu.

leguvumi 8. klasē

- Latviešu valodas zināšanu līmeņa paaugstināšanās (rakstītprasme/ runātprasme);
- Digitālā pratība (noformēšana, prezentācija, «Microsoft Teams» vide);
- Prasme veidot secinājumus;
- Iedziļināšanās pētāmajā jautājumā;
- Izpratne par sadarbības nepieciešamību;
- Nepārtraukta atgriezeniskā saite un pašvērtējums.

**Kādas ZPD tēmas latviešu valodā un literatūrā,
jūsaprāt, būtu interesantas pamatskolas
skolēniem?**

**Kā jūs ieinteresētu skolēnu rakstīt ZPD un rosinātu
viņos pētīšanas prieku?**

Intervija ar 10. klases skolniecēm par ZPD rakstīšanas procesu un ieguvumiem

Vērtēšanas kritēriji

Rīgas vispārējās izglītības iestāžu 7. – 9. klašu skolēnu zinātniskās pētniecības darbu konferences vērtēšanas komisijas protokols

Valodu un literatūras mācību satura joma

Nr.p. k.	Skolēna vārds, uzvārds	Zinātniskās pētniecības darba nosaukums	Recenzena vērtējums (40)	Vērtējums par darba aizstāvēšanu				Punkti kopā	Vieta
				Uzstāšanās saturs (2)	Uzstāšanās (7)	Prezentācijas valoda (2)	Prezentācijas tehniskais noformējums (1)		

5.	Anna Marija [redacted]	Latvijas Kultūras kanona 100. vērtība - latviešu rokgrupas "Jumprava" dziesmu teksti.	40	1	4	1	1	47	III
6.	Daniella [redacted]	Ļaunās būtnes latviešu un japāņu folklorā un mitoloģijā.	39	2	4	1	1	47	III

Resursi

- 1) <https://www.visc.gov.lv/lv/media/601/download> (ZPD vadlīnijas);
- 2) <http://www.dainuskapis.lv/>
- 3) https://avg.lv/cms/files/files/2018-10-11/Stunda-ZPD_2018.pdf
- 4) [vert_kriteriji_1.docx](#)
- 5) [recenzijas_paraugs.docx](#)
- 6) [protokols.docx](#)
- 7) [prezentācijas_paraugs \(1\).pptx](#) (skolēnu prezentācijas paraugs)
- 8) <https://www.grammarly.com> (how to write a research paper)
- 9) <https://1drv.ms/w/s!AvLahwudyqA-hja3XVZrvSsawOO1?e=Ba7jEW>

Vivere militare est